

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבעי מהחברות הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

מקץ

◆◆◆

שנת

תשפ"א

◆◆◆

גליון 82

על נסיך "שבכל יום" עמנו

כל יום בחיים – מתנה!

ודוגמא לדבר, פעם אמר יבלחט"א רבי גדלי' הוניגסברג שליט"א לרבינו זצוק"ל בשם מרן בעל הקהלות יעקב זצוק"ל "שלאחר גיל שבעים, כל יום זה מתנה..." הגיב רבינו על כך בלשון שאלה - וכי קודם לכן לא?!

הודאה על כל יום ויום

וזה אחד מהדברים שיש לנו לקחת מחנוכה,

לכל ימות השנה, עד כמה חובת הודאה והכרת הטוב עלינו לבורא ית"ש על כל יום ויום, ועל כל רגע ורגע, על כל נשימה ונשימה תהלל ק-ה.

ובפרט אפשר להרגיש את זה, בתקופה האחרונה, שכל "העולם כולו" עוברים טלטה עזה, בשלוחא דרחמנא - הנגיף הנורא.. שמשבש

סדרי עולם, בבריאות ובפרנסה, וכו' וכו', יכול כל א' וא' להרגיש הרבה יותר חזק, את ה - "ברוך ה' יום יום..." , והמשכיל והמתבונן זוכה לכך.

שום דבר לא מובן מאליו

והכלל הוא שאדם חייב להשריש בלבו "שאין שום דבר מובן מאליו..". אלא "כל" מה שיש לך, מנשימה ונשימה, ועד לחתיכת לחם לאכול,

ועוד ועוד ועוד, הכל זה חסדו ית"ש בלבד! ודבר זה למדתי מיהודי יקר "גלמוד", מסובל בכל מיני יסורים בגוף ובנפש, ואינו מתלונן כלל, אלא רגיל על לשונו תמיד משפט זה, "שום דבר לא מובן מאליו", אלא כל מה שיש לך, תודה ותודה להקב"ה.

קושית הבית יוסף

עומדים אנו בסיומם של ימי החנוכה, שתקנו חכמינו ז"ל כדי "להודות ולהלל לשמך הגדול". והנה ידועה קושיתו המפורסמת של הבית יוסף למה תיקנו שמונה ימים, אחרי שהי' מספיק שמן כדי להדליק יום אחד, ורבו התירוצים עד אין מספר.

ורבינו הי' אומר בשם מרן הגר"ח מבריסק זצוק"ל שהתירוץ של הבית יוסף שהשמן

שבמנורה נשאר שלם, הוא התירוץ המובחר, דאם לא נאמר כן, נמצא שהי' שמן "נס" ולא שמן זית. ומה שהעיר ע"ז מהגמ' בסנהדרין דף ס"ט ע"ב, לא נאריך כאן.

יום אחד - ג"כ נס...

אך אנו רוצים לעמוד על תירוץ

אחר, שאומרים בשם גדולי עולם, והוא דבר שנוגע לכל החיים. דבאמת כל מה שקורה בעולם זה הכל "נס", ועצם הדבר ששמן דולק זהו "נס", אלא שהוא נס היותר מתמיד - כלשון מרן החזו"א זצוק"ל.

ובאופן רגיל לא תקנו ע"ז הלל והודאה, אבל אחרי שהוצרכו לתקן שבעת ימי הודאה על הנס הגלוי, שהספיק השמן לשבעה ימים נוספים, הוסיפו יום אחד, כדי להודות על הנס המתמיד, בעצם זה ששמן דולק.

וכבר אמר רבי חנינא בן דוסא לבתו, "מי שאמר לשמן וידלק" יאמר לחומץ וידלק. כי אצלו הי' שוה נס זה כמו נס זה, כמו שהוא באמת.

ואמנם זה נראה כמין ליצנות, אך זה אמת, והרבה פעמים אפשר לראות בזה דבר מופלא מאד, וכהגדרתו - הקב"ה קורא לי...

קריאה משמים, להציל מזליקה

וכך גם הי' המעשה בימים האחרונים, עם אברך אחד שלא הי' בביתו, ולפתע קרא לו הקב"ה כנ"ל, והוצרך לעלות לביתו, והנה כשנכנס הוא מריח ריח שריפה, ומסתכל ורואה האיך שהגז דולק ומתחיל לשרוף ידית של מחבת, ועוד מעט וח"ו היתה מתפשטת השריפה רח"ל... נו, וכי אי"ז "קריאה משמים"... וזה בכלל נסיך שבכל יום עמנו.

וכן יש הרבה דברים בדרך זו יום יום, הרבה דברים שמסבב הקב"ה לאדם כדי להועיל לו, רק עלינו להתבונן ולא לסתום את העינים, כלשונו הטהור של רבינו.

אנו חיים "בחסד ממש"

ולפני שנים הרחיב רבינו במאמרו בימי החנוכה בישיבה קטנה פוניבז' בשנת תש"ס, על ענין זה, והנני מעתיק את סיום דבריו הק' בשיחה: כל אחד יודע שבמשך הזמן - שוכחים, ובאמת בן

אדם בכל רגע ורגע הוא ממש בחסד עליון, בחסד עליון! על נסיך ונפלאותיך וטובותיך שבכל עת, רק לא מרגישים את זה, אבל אם יש זמן שיתעורר וירגיש את זה, זה יוסיף לבן אדם, ויעשה אותו לאדם אחר! כמו שרב האי גאון אמר שאתמול לא הרגשתי כ"כ ולא הבנתי כ"כ את הגדלות של הקב"ה, ועכשיו שאני

מרגיש אחרת, אני מרגיש כאילו איש אחר, ממילא אני צריך לבקש מחילה על מה שהי' קודם.

א"כ בזמן שיש לנו הזדמנות שהקב"ה עשה לנו נסים כאלה, ובזה מזכירים לנו האיך שצריך להתבונן על כל המעשים, על כל החיים שלנו האיך שאנחנו חיים בחסד ממש.

כל בן אדם יסתכל על עצמו, חוץ ממה שיש באופן כללי על כל העולם, רק מה שיסתכל על עצמו, רואה כמה נסים, כמה טוב וכמה מהחסד ממש, הקב"ה מעניק לו כל רגע ורגע, וכמה הוא מחוייב להודות לה' "מכל הלב".

וכפי דרגתו הגדולה באמונה הפשוטה הזאת, מביא לו הקב"ה נסיונות לא קלים. וסיפר לי שבשבוע האחרון אחרי תקופה ארוכה שלא הי' יכול לבוא לבית רבו - הקשור אליו בכל לבו, מחמת הרחקות הנגיף.. זכה שיתנו לו רשות לבוא.

ויהי בדרך, וכמעט שמגיע לבית רבו, באה כנגדו לפתע אשה עם עגלת תאומים, והי' מוכרח לנוס הצידה [וכנראה לא היו עיניה בדרך, אלא שקועה בשיחה טלפונית...]. וברגע שקפץ הצידה, נתקע בספסל, ונקרעו בגדיו, באופן שהי' צריך לחזור מיד הביתה, שהוא במרחק רב מרבו, וכבר לא זכה להגיע באותו ערב לרבו.

ובמקום שיתלונן, אומר לי רואים שהקב"ה לא רצה שאגיע בינתיים לרב, ושלח עיכוב נדיר ביותר, כדי למנוע ממני להגיע.

כך חי יהודי שכל מציאותו קירבה להקדוש ברוך הוא, וכל רגע בימי חייו, מרגיש שזה מתנה מאתו ית', וחי ומרגיש ש"אין שום דבר מובן מאליו..", וממילא גם בדבר מכאיב שבא לו בפתע, אינו מאבד את אמונתו הפשוטה והאמיתית, שהכל מאתו יתברך שמו. הלואי ונזכה לאמונה פשוטה וחדה כזאת.

השגחה פרטית

עוד נקודה שקשורה להנ"ל, מה שהי' מדבר ע"ז רבינו הרבה, שצריך "להתבונן בהשגחה פרטית", ולחיות עם זה. והי' אומר שמי שלא "סוגר את העינים" יכול לראות יום יום, כמה וכמה פלאי השגחה, שאינם פשוטים כלל וכלל.

ועובדא הוי בימים אלו שראינו השגחה מופלאה להציל בית משריפה גדולה. אך רצוני להקדים מעשה קטן ברשות הקוראים החשובים שיחי'.

לפני כמה שנים הייתי בניחום אבלים ל"ע אצל ת"ח א'. וישב אצלו הגאון הגדול ר' יצחק אזרחי שליט"א, ולפתע קם האבל ויוצא, וחוזר לאחר כמה רגעים. שואל אותו ר' יצחק היכן נעלמת, השיב האבל בצחות לשונו, דער רבש"ע האט מיר גרופן, פי' הקב"ה קרא לי. שואל אותו רבי יצחק, ומה אמר לך? פתח האבל ואמר ברוך אתה ה' אמ"ה אשר יצר את האדם בחכמה.

במה זכה החזו"א

והי' רבינו אוהב לספר מעשה נפלא שסיפר לו ר' משה בעצמו כמדומני. שפעם אחת בא מרן החזו"א זצוק"ל לבחון בת"ת בת"א את תלמידיו של רבי משה. והנה באמצע המבחן מצביע ילד ורוצה לשאול שאלה, אומר לו החזו"א שישאל. פותח הילד פיו, ושואל "האיך נהיים חזון איש?", [ורבי משה הי' מופתע מהשאלה, ולא ידע היכן לקבור את עצמו], אך החזו"א השיב לו תשובה - "בזכות כיבוד אב ואם", ע"כ, הפלא ופלא.

[ובמאמר המוסגר התעוררתי מהמעשה הזה, לדברי רבינו יונה, שכתב שהמעלה הגדולה בכיבוד החכמים, כדי שישאפו ללכת בדרכיהן. וכאן מה פתאום נתעוררה שאלה זו לילד. רק כנראה שמתוך ההערכה והערצה שראה האיך שרבי משה זצ"ל מכבד את החזו"א, זה עורר בו רצון חזק להיות ג"כ חזון איש..]

זכה לזרות ישרים

צדיק אבד לדורו אבד, והלואי וזכה לקחת לעצמנו מעט מן המעט מהגדלות שבפשטות שהיתה לר' משה זצ"ל, וכבר התרוממנו הרבה.

המקום ינחם בתוך שאר אבלי ציון

ירושלים את בניו ובנותיו החשובים מאד, וחתניו וכל משפחתו החשובה המבורכת בגאונים וצדיקים, מזכי הרבים לאלפים, תלמידיו המובהקים של רבינו זצוק"ל, ובהם בנו ידידנו הרה"ג ר' יוסף צבי שליט"א ישלח דברו וירפאהו במהרה בתושח"י.

אביזה גדולה

שבר על שבר הושברנו, בהיודע לנו האסון הגדול בהסתלקותו לשמי רום, של האדם היקר מגדולי תמכין דאורייתא ואיהו גופי' עסיק באורייתא תדירא, הרב ר' אברהם נחמן וולפסון ז"ל, מארה"ב, מקושר בכל לבו ונפשו לרבינו זצוק"ל.

זכה לזכות את הרבים בכמה וכמה דברים, ובראש מעינו הי' להחדיר את לימוד ספרי החפץ חיים במוסדות התורה, ואף בבית רבינו נענה רבינו לבקשתו, וקבע שיעור קבוע בספר חפץ חיים.

וצריך להתעמק בזה ועי"ז ירגיש את החיוב וההכרה להודות להקב"ה, ולקיים את המצות שלו, וללמוד את התורה שזה מביא את האדם לדרך הישר, שזה החיים של הבן אדם, ומה שיותר יתעמק, יותר יתחזק בזה.

הקב"ה יעזור שכל אחד ואחד מאתנו באמת ילמד מזה ויתעמק בזה, ויגדל להיות מה שהקב"ה רוצה, ויזמר וישיר שירות ותשבחות שיהיו בכל הלב והעמקות להקב"ה. ע"כ. כל מילה נוספת, היא בבחינת כל המוסיף גורע.. רק תפילתנו שנזכה לכך, והי' זה שכרינו.

הרה"צ ר' משה טורק זצ"ל

והנה כמה ימים לפני חנוכה עזב אותנו לעולם שכולו טוב, גברא רבא, יקירא דיהודאי, הרב הצדיק רבי משה טורק זצ"ל, מדמויות ההוד של חינוך ואמונת חכמים, באופן מופלא ביותר.

זכה להיות "דחיל" רבנן, ו"מוקיר" רבנן, ו"רחים" רבנן, בצורה מופלאה ביותר, שקשה לתאר במילים. כפי שראינו עליו כל פעם שהי' בא אצל

רבינו זצוק"ל, וכל גדולי האומה זצוק"ל ויבלחט"א, וזכה באמת להיות "איהו גופיה צורבא דרבנן".

נחסר העולם מדמות שהאצילה עלינו "הוד קדומים" מדורות קודמים, דבר נדיר מאד, שקשה למצוא בדורינו.

מן השמים גילו

ושמעתי דבר פלא, שבאותו יום מר ונמהר שעזבנו רבינו הק' לעולם שכולו טוב, לא סיפרו לו בני הבית על סילוקו של צדיק, כי לא רצו לצערו.

אך לפנות ערב כשרצו להפעיל קצת מוזיקה לכבוד חנוכה, נזדעק רבי משה ואומר - היתכן ביום שנסתלק הראש הישיבה יפעילו מוזיקה? והי' הדבר לאות ופלא, שמן השמים הודיעוהו.

[ובדומה לזה הי' בפטירת בתו הצדקנית מרת מרים בלומא ע"ה אשת יבלחט"א הרה"ג ר' צבי גומבו שליט"א מחשובי הת"ח בב"ב, לפני כמה שנים, וג"כ לא הודיעוהו מזה, ולפתע באמצע הלילה אמר לבתו וחתנו שיחיו, [שזכו לשמשו במסירות עצומה הרבה שנים, אשרי חלקם],

"אל תדאגו אמא ומרים בלומה נמצאות במקום טוב בגן עדן... "מבהיל!"]

חיזוק לרגל האסונות רח"ל

ולפני כעשרים שנה כתב לו מכתב חיזוק ארוך, עפ"י בקשתו. וז"ל:

י"ד סיון תשס"א

לכ' ידידי ר' אברהם וולפסון הי"ו נעימות בימינו נצח שמחתי על שאתה מתאמץ למנוע מלהכשל בחטא הלשון, אשר לדאבוניו הי' קל מאד בעיני הרבה, אפילו מאלו שנחשבים מהיראים לדבר ה', ועי"ז באים גם לחטא המר של מחלוקת ה' ישמרנו, יאשר כחך ותמשיך להשיב רבים מהעון המר, וזכות זה יהי' בעזרך.

ואשר בנוגע מה שיום יום רואים שמתרבים הצרות, שאנשים צעירים בעלי משפחות גדולות נענשים,

ומשאירים אלמנות ואלמנים ויתומים. כמובן אין לנו נביאים שיודעים על מה נענשו, ומה יש לתקן, אבל גם אם אין יודעים, יש לכל הפחות לקבל להטיב מעשיו, וזכות זה אולי ישפיע שפע טוב להכלל ולהפרט, להנצל ולבלום הקטיגוריא הגדולה של מדת הדין השולטת בעוה"ר.

והיות שמצינו דברים שבאופן יחסי הם לא קשה לקיים, רק צריך קצת תשומת לב, והם דברים גדולים בחשיבותם, כגון אמירת ק' ברכות בכל יום, אשר מבואר בטור או"ח סי' מ"ו שלפני שדוד המלך תיקן זה, הי' מתים מאה נפשות בכל יום, ולא היו יודעים על מה מתים, עד שחקר והבין ברוח הקודש ותקן להם לישראל מאה ברכות.

כן מצינו בחז"ל גודל המצוה של אמירת אמן ואמן יהא שמ"י רבא.

וכן יש מאד לזוהר מדברים בטלים בבהכנ"ס ובתי מדרשות, ואשרי מי שנזהר בכל זה, כי בודאי יש לקוות שזכות מצות האלו יעצור את מדת הדין הקשה.

גם מה שהערת מענין תפלה ובפרט תפלה בצבור, הנה הזמן הכי מוכשר שהאדם יתבונן לחשוב בצלילות הדעת, הוא בזמן שמדבר אל קונו, וזה אפילו במי שעסוק כל היום בלמוד התורה וקיום מצותיו, כי בכל זאת הוא כעת מדבר ישיר אל הקב"ה. ומכל שכן האנשים העוסקים במשך רוב היום בעסקי פרנסתם וטרודים מאד בזה והזמן שיכול לחשוב שמדבר לפני הקב"ה הוא הזמן הכי יקר שיש להאדם.

וכן בלשון צוואת ר' יעקב בעל הטורים כי כל מה שהאדם טורח בעיני גופו הוא כדי לקיים הנשמה, ופרי מעשה כל היום הוא התפלה, ופרי מעשה כל היום הוא השבת.

ולכל הפחות יחשוב לפני התפלה שעומד עכשיו לפני השי"ת ומדבר אליו, וזה לב כל זמנו.

וה' יעזור שנזכה לעבדו באמת ובתמים כל הימים אהרן יהודה ליב שטינמן

חשקה נפשו בתורה

אוי וויי וויי, חסר לנו דמות מיוחדת ומופלאת, שמצד אחד הי' עוסק ג"כ בדרך ארץ, אך מצד שני בבואו לרבינו הי' מדבר הרבה מאד בלימוד,

והי' בא מוכן עם דפים של דברי תורה, מספרי הקדמונים, עם שאלות מיוחדות בכל חלקי התורה, והי' מקדיש לו רבינו הרבה זמן בסבלנות לענות על

שאלותיו, והי' נראה שאינו עסוק כל ימיו רק בתורה, והיא כל מעייניו.

הסתלקותו הינה חסרון עצום להרבה מאד נושאים ביהדות, שהי' משתדל לתמוך ולסייע, ואבדת הכלל היא.

ירחם עלינו אבינו שבשמים, ויאמר למלאך המשחית די! וימהר ויחיש לגאלנו בב"א.

המקום ינחם את כל משפחתו הרוממה בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

מוסיף והולך..

ולסיים בדבר טוב, אזכיר הרגשה שזכיתי לשמוע מרבינו. הנה אנו נוהגין כבית הלל שבכל יום מוסיף והולך במספר הנרות, כפי ריבוי הנס. וא"כ כל יום ויום, כשמוסיף להדליק עוד נר, עליו לחזק יותר את ההודאה להקב"ה, ולחשוב הנה "עוד נס" ולמחרת הנה "עוד נס", וכך כל יום ויום יגדיל את הרגשתו בהודאה ושבח לבורא ית"ש. והלואי שנזכה לזה.